

ДОКУМЕНТУВАННЯ ПРОЦЕСІВ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ АКТИВІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА З КАПІТАЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ

© Сажинець С.Й., 2012

Враховуючи особливості діяльності з капітального інвестування, обґрунтовано необхідність системного розвитку процесів документування операцій з інвентаризації інвестиційних матеріальних цінностей, незавершених робіт та інших активів. У цьому контексті, з метою практичного використання, розроблено форми інвентаризаційних документів і наведено приклади їх заповнення.

Ключові слова: документування, документальне оформлення, інвентаризація, капітальні інвестиції, необоротні активи.

S.J. Sazhynets

National University “Lviv Polytechnic”

DOCUMENTING THE PROCESSES OF ASSETS INVENTORING OF THE ENTERPRISE'S CAPITAL INVESTMENT ACTIVITY

© Sazhynets S.J., 2012

Taking into consideration the peculiarities of capital investment activity, the necessity of the system development of documenting processes, inventorying of investment tangibles, unfinished works and other assets is substantiated in the article. In this context, for the purpose of a practical use a number of forms of inventory documents were developed and the examples of their filing were given.

Key words: documenting, documentary clearance, inventory, capital investments, non-current assets.

Постановка проблеми. Важливою складовою частиною контролю діяльності підприємства з капітального інвестування є інвентаризація, яку, відповідно до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [1], щорічно зобов’язані проводити усі підприємства. Особливостями цього виду діяльності є, передусім, висока ресурсомісткість, значна тривалість інвестиційних процесів та велика кількість різноманітних об’єктів. Це значно ускладнює процеси ведення бухгалтерського аналітичного обліку, проведення та документального оформлення результатів інвентаризації. До того ж за повної відсутності централізованих затверджених в Україні форм інвентаризаційних документів, підприємствам доводиться розробляти їх самостійно або пристосовувати форми документів, які були розроблені та затверджені ще в Радянському Союзі для інвентаризації товарно-матеріальних цінностей, розрахунків з дебіторами та кредиторами і капітальних ремонтів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання щодо розвитку системи бухгалтерського обліку капітальних інвестицій на підприємствах доволі рідко розглядають на сторінках спеціалізованих наукових економічних видань. У наявних публікаціях, зазвичай, висвітлюють загальний порядок нормативно-правового регулювання інвестиційної діяльності. Проблемні ж питання його практичної реалізації в обліковому процесі розглядаються недостатньо.

У наявних публікаціях з питань інвентаризації активів підприємства автори, зазвичай, висвітлюють порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку остаточних результатів

інвентаризації товарно-матеріальних цінностей та їх вплив на розміри податкових зобов'язань. Наукових публікацій, у яких висвітлювались би проблемні питання специфіки документального оформлення процесів інвентаризації активів підприємства, задіяних у його діяльності з капітального інвестування, практично немає.

Постановка цілей. З огляду на викладене, метою дослідження є висвітлення порядку документального оформлення процесів інвентаризації активів, задіяних для здійснення діяльності підприємства з капітального інвестування, а також, обґрунтування доцільності розроблення та практичного використання спеціальних інвентаризаційних форм документів.

Виклад основного матеріалу. Інвестиційна діяльність підприємства, аналогічно як і операційна та фінансова, є окремою складовою частиною його звичайної діяльності. Своєю чергою, важливим видом інвестиційної діяльності підприємства є капітальне інвестування придбання, створення, вирощування та поліпшення його необоротних матеріальних і нематеріальних активів. Для обліку цих процесів можна використовувати різні бухгалтерські рахунки. Але, практично усі інвестиційні витрати зосереджують на рахунку 15 “Капітальні інвестиції”. Зокрема, тут можуть обліковувати витрати на придбання інвестиційних матеріальних цінностей (будівельних матеріалів та конструкцій, виробничого устаткування, транспортних засобів, інвентарю, приладів, інструментів тощо), виконання будівельно-монтажних та інших робіт зі створення основних засобів і інших необоротних матеріальних та нематеріальних активів, а також оплачені аванси і дебіторську заборгованість за попередньо оплачені матеріальні цінності та послуги. Усі залишки таких інвестиційних активів, відповідно до вимог Інструкції з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків [2] (далі – Інструкція з інвентаризації), підприємства зобов'язані проводити щорічно, перед складанням річної фінансової звітності, але не раніше ніж станом на 1 жовтня. Конкретну дату необхідно передбачити у відповідному наказі по підприємству.

Отже, під час інвентаризації активів діяльності підприємства з капітального інвестування необхідно здійснити перевірку та зафіксувати у документах фактичну наявність:

- 1) інвестиційних матеріалів на складах та в підрозділах підприємства;
- 2) інвестиційних матеріалів, безоплатно переданих підрядним організаціям для виконання робіт;
- 3) незавершених об'єктів капітального будівництва і виготовлення основних засобів та інших необоротних матеріальних активів;
- 4) незавершених робіт зі створення та поліпшення нематеріальних активів;
- 5) незавершених об'єктів майбутніх довгострокових біологічних активів.

Крім того, інвентаризації підлягає дебіторська заборгованість, якщо її обліковують на рахунку 15 “Капітальні інвестиції”.

Зважаючи на те, що, інвестиційні активи, які підлягають інвентаризації, на підприємстві обліковують за різними групами (матеріальні цінності, незавершені роботи, дебіторська заборгованість тощо), то і для документування її результатів необхідно використовувати різні форми інвентаризаційних описів та інших документів. Водночас, доцільно, насамперед, використовувати бланки типових форм, які затверджені централізовано, а інші форми документів слід розробити та затвердити безпосередньо на підприємстві.

Для оформлення результатів інвентаризації інвестиційних матеріальних цінностей, (будівельних матеріалів, конструкцій, устаткування, інструментів, інвентарю тощо), які зберігаються у складських приміщеннях, на спеціальних майданчиках і будівельних об'єктах, можна використовувати типову форму М-21 “Інвентаризаційний опис товарно-матеріальних цінностей” [3]. Приклад заповнення такого документа наведено на рис. 1.

ТзОВ “Фірма “Металіст” (підприємство, організація)				Типова форма № М-21 Затверджена наказом Міністерства України 21.06.1996 р. № 193 Код за УКУД															
Ідентифікаційний код ЄДРПОУ				Код за УКУД															
1	9	1	6	5	6	4	3												
ІНВЕНТАРИЗАЦІЙНИЙ ОПИС №												21							
на												01 листопада		201		2		р.	
товарно-матеріальних цінностей, що перебувають												на складі будівельних матеріалів							
												(склад, комора)							
на відповідальному зберіганні у												завідувача складом Петришина Нестора Івановича							
												(посада, прізвище, ім'я, по батькові)							
Інвентаризація проведена на підставі наказу (розпорядження)												15.09.2012 р.		№		215			
від																			
№ п/п	Номенклатурний номер	Найменування матеріалів	Розмір (тип)	Сорт або марка	Одиниця виміру	Фактична наявність	Ціна	Примітка											
1.	1515010002	Цемент	-	М-500	т	12,4	960,00												
2.	1515010023	Цегла керамічна	-	М-150	т. шт.	16,0	1050,00												
3.	1515010122	Пісок будівельний	-	-	м ³	25,0	95,50												
4.	1515010065	Відсів гранітний	-	-	м ³	8,5	170,00												
Всього за описом порядкових номерів				Чотири		з №		01		по №		04							
				(прописом)															
Голова комісії	Начальник відділу		Андрієвський Ф.Д.				Андрієвський												
		(посада)		(прізвище та ініціали)				(підпис)											
Члени комісії	Виконроб		Тавпаш Р.Д.				Тавпаш												
		Інженер		Колінько В.Р.				Колінько											
		Завскладом		Петришин Н.І.				Петришин											
Усі цінності, перелічені в інвентарному описі, комісією перевірені у моїй присутності та прийняті мною на відповідальне зберігання.																			
Підпис матеріально відповідальної особи						Петришин		Дата		05.11.2012 р.									

Рис. 1. Інвентаризаційний опис інвестиційних матеріальних цінностей

Недоліком цієї форми інвентаризаційного опису є те, що в ній не передбачено спеціальних колонок для наведення інформації про облікові залишки матеріальних цінностей та їх вартість. Тому для порівняння фактичних залишків, які наведені в інвентаризаційних описах, з даними бухгалтерського обліку, бухгалтерії необхідно оперативно (у межах терміну, передбаченого для проведення інвентаризації) скласти ще додаткові відомості результатів інвентаризації. У них, крім інформації, яку наведено в інвентаризаційних описах, необхідно передбачити колонки для наведення даних про облікову кількість матеріальних цінностей, їх фактичну та облікову вартість і відхилення фактичних залишків від облікових за їх кількістю та вартістю. З цією метою пропонується бухгалтерський реєстр, заповнену форму якого наведено на рис. 2.

Практичнішою для оформлення результатів інвентаризації матеріальних цінностей є типова форма Інв-3 “Інвентаризаційний опис товарно-матеріальних цінностей” [4], в якій не тільки немає вищевказаних недоліків форми М-21 “Інвентаризаційний опис товарно-матеріальних цінностей”, але й передбачено текст спеціальної розписки, яку відповідно до вимог Інструкції з інвентаризації до початку її проведення зобов’язані оформляти матеріально відповідальні особи.

І	9	1	6	5	6	8	4	
---	---	---	---	---	---	---	---	--

9	0	1	5	0	1	0	0	0
---	---	---	---	---	---	---	---	---

ВІДОМІСТЬ № 02

результатів інвентаризації товарно-матеріальних цінностей станом на 01.11.2012 р.

(число, місяць, рік)

Номер інвентаризаційного опису 03 Назва підрозділу Склад будматеріалів Матеріально відповідальна особа Петрик Н.І.
(прізвище та ініціали)

№ п/п	Номенклатурний номер	Найменування матеріалу	Розмір (тип)	Сорт або марка	Одиниця виміру	Фактична наявність	Ціна, грн.	Фактична вартість, грн.	Облікові залишки		Результати інвентаризації			
									кількість	вартість, грн.	кількість	вартість, грн.	недостачі	надлишки
									кількість	вартість, грн.	кількість	вартість, грн.	кількість	вартість, грн.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1.	1515010002	Цемент	-	M-400	т	15,5	1100,00	17050,00	15,0	16500,00	-	-	0,5	550,00
2.	1515010009	Цемент	-	M-500	т	8,25	1200,00	9900,00	9,0	10800,00	0,75	900,00	-	-
3.	1515020022	Щебінь граніт.	5-10	-	м ³	30,0	250,00	7500,00	30,0	7500,00	-	-	-	-
4.	1515020025	Щебінь	10-20	-	м ³	10,0	230,00	2300,00	10,0	2300,00	-	-	-	-
5.	1515020026	Щебінь	20-40	-	м ³	12,0	210,00	2520,00	12,0	2520,00	-	-	-	-
6.	1515030008	Блоки бетонні	ФБС	24-4-6	шт	40,0	290,00	11600,00	42,0	12180,00	2,0	580,00	-	-
7.	1515030014	Блоки бетонні	ФБС	24-5-6	шт	80,0	350,00	28000,00	80,0	28000,00	-	-	-	-
8.	1515080012	Арматура	Ø-10	A-III	т	2,1	7500,00	15750,00	1,9	14250,00	-	-	0,2	1500,00
9.	1515080016	Арматура	Ø-12	A-III	т	5,3	7450,00	39485,00	5,4	40230,00	0,1	745,00	-	-
10.	1515080019	Арматура	Ø-24	A-III	т	4,2	7400,00	31080,00	4,2	31080,00	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Всього									-	165360,00	-	2225,00	-	2050,00

Відомість заповнив Заст. гол. бухгалтера Пташник І.В. 12.11.2012 р.
(посада) (прізвище та ініціали) (дата)

З результатами інвентаризації ознайомлений Завідуючий складом Петрик Н.І. 13.11.2012 р.

Рис. 2. Відомість результатів інвентаризації інвестиційних матеріальних цінностей

До інвентаризаційних описів, за необхідності, додають спеціальні документи, наприклад, про зважування матеріалів, вимірювання та розрахунки їх площі, об'ємів і природного убутку тощо. Зазвичай, інвентаризаційні роботи виконують протягом декількох днів, а то й тижнів. Під час інвентаризації матеріальних цінностей, матеріально-відповідальні особи здійснюють їх приймання та відпуск. Тому, визначивши фактичну наявність матеріальних цінностей на момент безпосереднього виконання робіт з інвентаризації, необхідно їх зафіксувати в окремому інвентаризаційному документі і в ньому ж необхідно навести розрахунок фактичного залишку, який був станом на призначену дату інвентаризації. З цією метою доцільно використовувати інвентаризаційні ярлики, які заповнює інвентаризаційна комісія. Пропонується зразок форми інвентаризаційного ярлика, приклад заповнення якої наведено на рис. 3.

ТзОВ “Фірма “Металіст” (підприємство, організація)			Форма № Інв КІ-2 Затверджена наказом по підприємству від 22.08.2010 р. № 39 Код за УКУД																
Ідентифікаційний код ЄДРПОУ			Код за УКУД																
1	9	1	6	5	6	4	3			8	0	1	5	0	2	0	0	0	0
ІНВЕНТАРИЗАЦІЙНИЙ ЯРЛИК №						<u>14</u>													
Дата заповнення		<u>05 листопада 2012 р.</u>																	
Назва підрозділу		<u>Склад будівельних матеріалів</u>																	
Назва матеріалу		<u>Пісок будівельний</u>																	
Номенклатурний номер		<u>1515010122</u>		Одиниця виміру		<u>м³</u>													
Фактична наявність		<u>75</u>				<u>Сімдесят п'ять</u>													
		<i>(кількість цифрою)</i>				<i>(прописом)</i>													
Голова комісії		<u>Нач. відділу</u>		<u>Андрієвський Ф.Д.</u>		<u>Андрієвський</u>													
		<i>(посада)</i>		<i>(прізвище та ініціали)</i>		<i>(підпис)</i>													
Члени комісії		<u>Виконроб</u>		<u>Тавнаш Р.Д.</u>		<u>Тавнаш</u>													
		<u>Інженер</u>		<u>Колінько В.Р.</u>		<u>Колінько</u>													
		<u>Завскладом</u>		<u>Петришин Н.І.</u>		<u>Петришин</u>													
Матеріально відповідальна особа		<u>Завскладом</u>		<u>Петришин Н.І.</u>		<u>Петришин</u>													
Рух матеріальних цінностей з моменту початку інвентаризації до моменту зняття залишків (записи здійснює член інвентаризаційної комісії)																			
№ п/п	Дата	Номер документа	Надходження	Вибуття	Підпис члена комісії														
1.	<u>02.11.2012 р.</u>	<u>ТТН № 40375</u>	<u>45,0</u>	<u>-</u>	<u>Колінько</u>														
2.	<u>03.11.2012 р.</u>	<u>Нак. 274</u>	<u>21,0</u>	<u>-</u>	<u>Колінько</u>														
3.	<u>03.11.2012 р.</u>	<u>ЛЗК 09</u>	<u>-</u>	<u>6,5</u>	<u>Колінько</u>														
4.	<u>04.11.2012 р.</u>	<u>ЛЗК 09</u>	<u>-</u>	<u>9,5</u>	<u>Колінько</u>														
Всього			<u>66,0</u>	<u>16,0</u>	<u>Колінько</u>														
Фактичний залишок на дату початку інвентаризації*		<u>25 (75+16-66)</u>		<u>Двадцять п'ять</u>															
		<i>(цифрою)</i>		<i>(прописом)</i>															
Матеріально відповідальна особа		<u>Завскладом</u>		<u>Петришин Н.І.</u>		<u>Петришин</u>													
		<i>(посада)</i>		<i>(прізвище та ініціали)</i>		<i>(підпис)</i>													
* Визначається шляхом додавання до фактичної наявності кількості матеріалів, що вибули і віднімання - кількості матеріалів, що надійшли																			

Рис. 3. Інвентаризаційний ярлик

Результати зважування матеріалів доцільно оформляти відповідними актами. Їх бланки також можуть бути розроблені на підприємстві. Якщо таких бланків немає, тоді акти зважування, в процесі інвентаризації, оформляють у довільній формі. У них має бути вказано назву підприємства та підрозділу, назву документа та дату його складання, склад комісії та матеріально відповідальні особи, результати зважування (назва та номенклатурний номер матеріалу, одиниця вимірювання і вага), підписи членів комісії та матеріально відповідальних осіб та інші дані. Якщо, зважування здійснюють багаторазово або декількох різних видів матеріальних цінностей, тоді доцільно складати “Відомість зважування матеріалів”, у якій, по кожному номенклатурному номеру матеріалів, наводять таку ж інформацію, як і в акті про зважування.

Інформацію про вимірювання та розрахунки площі матеріалів (скло, фанера, покрівельні, ізоляційні, інші листові та рулонні будівельні матеріали), також доцільно фіксувати в окремих документах. Це може бути, наприклад, “Відомість-розрахунок площі листових та рулонних матеріалів”. У ній, крім загальних реквізитів, які вищенаведені для актів про зважування матеріалів, необхідно додатково навести кількість листів (рулонів), розміри їх довжини та ширини і навести розрахунки площі.

Оформляючи результати визначення об’ємів круглих лісових матеріалів, у документі (відомості або акті) вказують діаметр верхнього зрізу і довжину кожної з колод та їх об’єми, які визначають за спеціальними таблицями. Останнім часом, з цією метою, використовують спеціальні комп’ютерні програми - “кубатурник круглого лісу”. Такими ж документами оформлять результати підрахунків фактичної наявності пиломатеріалів (дошок, брусів, рейок тощо).

Під час визначення об’ємів сипких будівельних матеріалів (пісок, щебінь, гравій тощо), які зберігають на відкритих майданчиках, відповідні заміри та розрахунки доцільно оформляти окремими документами (наприклад, акт-розрахунок об’єму) по кожному найменуванню. У них необхідно навести рисунки геометричних фігур та вказати їх розміри, які потрібні для розрахунку об’єму.

За наявності відхилень фактичних залишків від облікових даних, робоча інвентаризаційна комісія має встановити їх причини. З цією метою, передусім, пропонується матеріально відповідальним особам надати відповідні обґрунтовані письмові пояснення. За наявності недостач матеріалів, на які встановлено норми природного убутку, визначають нормативну кількість природних втрат. Результати розрахунків, по кожному найменуванню матеріалів, треба зафіксувати у спеціальному документі. Це може бути, наприклад, “Акт-розрахунок природного убутку матеріалів”, який має підписати комісія та затверджувати керівник підприємства.

Завершуючи інвентаризацію, робоча інвентаризаційна комісія складає протокол, у якому вказує її результати та рекомендації щодо врегулювання виявлених відхилень фактичної наявності матеріальних цінностей від даних обліку.

За матеріалами інвентаризації, на підставі протоколів інвентаризаційної комісії, бухгалтер складає порівняльні відомості, в яких визначає суми пересортиці, кінцеві надлишки, які необхідно оприбуткувати, та остаточні недостачі, що підлягають списанню. Форму порівняльної відомості та приклад її заповнення наведено на рис. 4.

Для виконання будівельно-монтажних робіт підприємство (замовник), відповідно до умов договору підяду, може безоплатно передавати підрядній організації свої матеріали та устаткування. Вони є власністю підприємства, тому і їх залишки теж підлягають інвентаризації. Порядок її проведення та документування результатів необхідно узгодити із підрядною організацією, оскільки матеріальні цінності перебувають на відповідальному зберіганні матеріально відповідальних осіб саме цієї організації. Найкраще, коли остаточні результати інвентаризації будуть оформлені відповідним актом за підписами інвентаризаційних комісій обох сторін. Акти мають затвердити керівники підприємства-замовника та підрядника.

Для оформлення результатів інвентаризації матеріалів підприємства-замовника, переданих підрядним організаціям для надання послуг з капітального інвестування, пропонується форма документа, приклад заповнення якого наведено на рис. 5.

ПОРІВНЯЛЬНА ВІДОМІСТЬ № 02

результатів інвентаризації товарно-матеріальних цінностей станом на 1 листопада 2012 р.

Номер інвентаризаційного опису 03 Назва підрозділу Склад будматеріалів Матеріально відповідальна особа Петрик Н.І.

№ п/п	Номенклатурний номер	Найменування матеріалу	Розмір (тип)	Сорт або марка	Одиниця виміру	Ціна, грн.	Результати інвентаризації		Зараховано пересортицію							
							недостачі	надлишки	списано	недостачі	надлишки	оприбутковано				
							кільк-к-сть	грн.	кільк-к-сть	грн.	ном. позиції	кільк-к-сть	грн.	ном. позиції	кільк-к-сть	грн.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
01.	1515010002	Цемент	-	M-400	т	1100,00	-	-	0,5	550,00	-	-	-	02	0,5	550,00
02.	1515010009	Цемент	-	M-500	т	1200,00	0,75	900,00	-	-	01	0,5	550,00	-	-	-
03.	1515030008	Блоки бетонні	ФБС	24-4-6	шт	290,00	2,0	580,00	-	-	-	-	-	-	-	-
04.	151500014	Арматура	Ø-10	A-III	т	7500,00	-	-	0,2	1500,00	-	-	-	05	0,1	745,00
05.	151530014	Арматура	Ø-12	A-III	т	7450,00	0,1	745,00	-	-	04	0,1	745,00	-	-	-
Всього							-	2225,00	-	-	2050,00	-	1295,00	-	-	1295,00

Продовження

№ п/п	Ринкова ціна на дату інвентаризації, грн.	Належить відшкодувати матеріально відповідальними особами				Належить списати підприємства як збитки підприємства				Належить списати підприємства як збитки підприємства				Підлягають корегуванню бухгалтерські записи									
		кільк-к-сть	грн.	облікові	рин-к-сть	кільк-к-сть	грн.	цінові	різниця	кільк-к-сть	грн.	цінові	різниця	кільк-к-сть	грн.	цінові	різниця	кільк-к-сть	грн.	цінові	різниця	кільк-к-сть	грн.
18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36					
01.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-					
02.	1250,00	0,25	300,00	50,00	12,5	362,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-					
03.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,0	580,00	151	-	-	-					
04.	-	-	-	-	-	0,1	750,00	5,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-					
05.	-	-	300,00	50,00	12,5	362,5	750,00	5,00	-	-	-	-	-	580,00	-	-	-	-					

Відомість оформив Бухгалтер Стахів І.В. 3 результатами Завскладом Петрик Петрик Н.І.
(посада) (підпис) (прізвище та ініціали) (підпис) (прізвище та ініціали)

Рис. 4. Порівняльна відомість результатів інвентаризації матеріальних цінностей

Машинобудівний завод

(підприємство, організація)

Форма № Інв КІ-4

Затверджена наказом по підприємству

від 21.02. 2011 р. № 95

Код за УКУД

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ

1 9 1 1 5 7 7 1

8 0 1 5 0 4 0 0 0 0

Затверджую

Керівник підприємства-замовника

Портухай

(підпис)

Портухай Р.Д.

(прізвище та ініціали)

9 листопада 2012 р.

(дата)

Затверджую

Керівник підрядної організації

Давид

(підпис)

Давид Б.С.

(прізвище та ініціали)

13 листопада 2012 р.

(дата)

АКТ**ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ МАТЕРІАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ ЗАМОВНИКА, ЯКІ ПЕРЕДАНІ ПІДРЯДНІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЛЯ ВИКОНАННЯ БУДІВЕЛЬНО-МОНТАЖНИХ РОБІТ**Назва замовника Машинобудівний заводНазва підрядника ТзОВ "Будівельник"Назва об'єкта Гуртожиток**Розписка**

До початку проведення інвентаризації усі прибуткові та видаткові документи на товарно-матеріальні цінності мною передані до бухгалтерії, отримані товарно-матеріальні цінності оприбутковані, а використані – оформлені документами на списання.

Матеріально відповідальна особа Виконроб Фікташ С.Б. Фікташ 02.11.2012 р.
(посада) (прізвище, ініціали) (підпис) (дата)

На підставі наказів керівника підприємства-замовника від 02.10.2012 р. № 231 та
керівника підрядної організації від 15.10.2012 р. № 54

проведено інвентаризацію матеріальних цінностей підприємства-замовника, які передані підрядній організації для виконання будівельно-монтажних робіт станом на 1 листопада 2012 р.

В процесі інвентаризації встановлено:

№ п/п	Найменування матеріалів	Одиниця виміру	За даними обліку				Фактична наявність	
			замовника		підрядника		кількість	вартість, грн.
			кількість	вартість, грн.	кількість	вартість, грн.		
1.	Блоки ФБС-12.5.б.-Т	шт.	120	24000	120	24000	110	22000
2.	Плити ПК 30.15-8	шт.	30	22500	30	22500	30	22500
3.	Кільця КЦ-20-9	шт.	10	9000	10	9000	10	9000
4.	Палі С-9.30	шт.	30	36000	30	36000	20	24000
Разом			-	91500	-	91500	-	77500

Всього найменувань (прописом) на суму (прописом)

ЧотириСімдесят сім тисяч н'ятсот грн.**Інвентаризацію проводили працівники:**

підприємства-замовника

підрядної організації

Нач. відділу

(посада)

Сеник

(підпис)

Сеник В.Д.

(прізвище)

Технолог

(посада)

Кривута

(підпис)

Кривута І.П.

(прізвище)

ІнженерІльїнІльїн О.Р.ІнженерШнікШнік У.Я.БухгалтерКуликКулик О.П.ВиконробФікташФікташ С.Б.

Дата

8 листопада 2012 р.

Дата

8 листопада 2012 р.

Рис. 5. Акт інвентаризації матеріальних цінностей підприємства-замовника, які безоплатно передані підрядній організації для виконання робіт з будівництва

Значно складніше визначити та оформити результати інвентаризації незавершених інвестиційних робіт (капітального будівництва, виготовлення основних засобів, створення нематеріальних активів тощо). Тому безпосередньому виконанню інвентаризаційних робіт має передувати вивчення інвентаризаційною комісією облікової, проектно-кошторисної, договірної та іншої документації. На

цьому етапі, насамперед, важливо встановити склад (перелік) облікових об'єктів незавершеного капітального інвестування та переконатись у наявності бухгалтерської інформації про витрати по кожному з них. Після цього інвентаризаційна комісія має перевірити фактичну наявність об'єктів та обсягів виконаних робіт.

Результати інвентаризації незавершених капітальних інвестицій необхідно оформити спеціальними актами, які доцільно заповнювати окремо по кожному інвестиційному об'єкту. Оскільки типової форми такого документа немає, то її запропонований варіант наведено на рис. 6.

Компанія "Керамік" <i>(підприємство, організація)</i>				Форма № Інв КІ-5 <i>Затверджена наказом по підприємству від 11.01. 2010 р. № 19 Код за УКУД</i>													
Ідентифікаційний код ЄДРПОУ																	
1	9	1	6	5	4	5	8	8	0	1	5	0	5	0	0	0	0
АКТ № 05																	
ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ НЕЗАВЕРШЕНИХ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЙ																	
на <u>1 листопада</u> 201 <u>2</u> р.																	
Назва підрозділу				<u>Цех пресування кераміки</u>													
Назва об'єкта інвестування				<u>Лінія пластичного формування цегли</u>													
Відповідальна особа				<u>Начальник цеху Наливайко І.В.</u>													
Інвентаризація проведена на підставі наказу (розпорядження) від <u>02.10. 2012 р.</u> № <u>174</u>																	
Початок інвентаризації <u>1 листопада 2012 р.</u> Завершення інвентаризації <u>9 листопада 2012 р.</u>																	
<i>(дата)</i> <i>(дата)</i>																	
При інвентаризації встановлено:																	
№ п/п	Назва етапів, робіт, послуг, використаних матеріалів та інших видатків	Одиниця виміру	Обсяги капітального інвестування				Результати інвентаризації										
			за даними обліку		фактично		надлишок, грн.	недостача, грн.									
			кількість	вартість, грн.	кількість	вартість, грн.											
1.	<i>Проектні роботи</i>	<i>грн.</i>	-	12570	-	12570	-	-									
2.	<i>Транспортер глини</i>	<i>шт.</i>	1	14326	1	14326	-	-									
3.	<i>Вальці грубого помелу</i>	<i>шт.</i>	1	20568	1	20568	-	-									
4.	<i>Вальці тонкого помелу</i>	<i>шт.</i>	1	21759	1	21759	-	-									
5.	<i>Фундамент під вальці</i>	<i>шт.</i>	2	3243	2	3243	-	-									
6.	<i>Монтаж вальців</i>	<i>шт.</i>	2	1432	2	1432	-	-									
7.	<i>Кабель електричний</i>	<i>м.</i>	45	2250	40	2000	-	250									
Разом		-	-	76148	-	75898	-	250									
Всього найменувань (прописом) на суму (прописом)		<u>Сім</u>															
		<u>Сімдесять п'ять тисяч вісімсот дев'яносто вісім грн.</u>															
Голова комісії	<u>Начальник бюро КБ</u> <i>(посада)</i>	<u>Островерх П.Ф.</u> <i>(прізвище та ініціали)</i>						<u>Островерх</u> <i>(підпис)</i>									
Члени комісії	<u>Інженер-технолог</u> <u>Майстер</u>	<u>Раїна А.Р.</u> <u>Возьний Б.Д.</u>						<u>Раїна</u> <u>Возьний</u>									
Підпис відповідальної за об'єкт особи	<u>Наливайко</u>	Дата	<u>9 листопада 2012 р</u>														

Рис. 6. Акт інвентаризації незавершених капітальних інвестицій

Якщо інвестиційні роботи виконують підрядним способом, тоді в акті інвентаризації треба також передбачити інформацію про їх кошторисну вартість, дату початку та завершення робіт, рівень готовності об'єкта, кошторисну та фактичну вартість і собівартість обсягів фактично виконаних робіт за їх етапами, результати інвентаризації (економія чи перевитрата).

Здебільшого, через незадовільну організацію або недотримання встановленого порядку документообігу, бухгалтери змушені використовувати, так званий, котловий метод обліку інвестиційних витрат, тобто, без їх ідентифікації щодо конкретних об'єктів майбутніх необоротних активів. Тоді під час інвентаризації, необхідно виконати роботи щодо розподілу фактичних витрат за конкретними об'єктами інвестування.

Результати інвентаризації незавершених капітальних інвестицій на виконання науково-дослідних та інших робіт щодо створення та поліпшення нематеріальних активів і вирощування довгострокових біологічних активів оформляють аналогічно.

Для оформлення результатів інвентаризації авансів, сплачених підрядним організаціям, відповідно до укладених договорів на виконання робіт з будівництва, придбання основних засобів та нематеріальних активів, можна використовувати форму Інв-17 "Акт інвентаризації розрахунків з покупцями, постачальниками та іншими дебіторами і кредиторами" [4]. Підставою для її заповнення є дані бухгалтерського обліку. Їх доцільно підтверджувати актами звіряння взаємних розрахунків з організаціями, яким були оплачені авансові кошти. В них необхідно зафіксувати назви замовника та підрядника, дату, станом на яку проводять інвентаризацію, реквізити документа про сплату авансу та його підтверджену суму.

Порядок оформлення результатів інвентаризації дебіторської та кредиторської заборгованості за розрахунками з постачальниками і підрядниками є аналогічним тому, який охарактеризовано вище для документування процесу інвентаризації розрахунків за оплаченими авансами. За наявності протермінованої дебіторської заборгованості необхідно з'ясувати причини її утворення та встановити конкретних винуватців і оформити це окремою довідкою.

Підсумковим документом за результатами інвентаризації має бути наказ по підприємству, в якому необхідно висвітлити загальні підсумки, вказати на виявлені недоліки, порушення та зловживання і накреслити заходи щодо їх профілактики.

Висновки та пропозиції. Зважаючи на необхідність щорічного проведення інвентаризації активів підприємства та враховуючи специфічні особливості діяльності підприємства з капітального інвестування, охарактеризовано порядок документального оформлення результатів інвентаризації інвестиційних матеріальних цінностей, незавершених робіт та розрахунків. З цією метою розроблено форми окремих інвентаризаційних документів та наведено приклади їх заповнення. Їх застосування у практичній діяльності підприємств сприятиме забезпеченню достовірності облікової інформації не тільки узагальнено по рахунку 15 "Капітальні інвестиції" та його субрахунках, але й по кожному з облікових об'єктів. Крім того, ще необхідно передбачити систему документів для узагальнення результатів інвентаризації загалом по підприємству та відображення їх в обліковому процесі.

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. 2. Інструкція по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків, затв. наказом Міністерства фінансів України від 11.08.1994 р. № 69. 3. Про затвердження типових форм облікових документів з обліку сировини та матеріалів: Наказ Міністерства статистики України від 21. 06. 1996 р. № 193. 4. Об утверждении форм первичной учётной документации для предприятий и организаций: Постановление Государственного комитета СССР по статистике от 28. 12. 1989 г., № 241.